

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 fttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
ezimzendő.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Dr. Berde Aron**; **Girsik János**, **Szabó Sámuel**, **Vörös Sándor**,
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: A törzskönyvezésről. II. Dr. Szentkirályi Ákos. — A rajkésztés új módja. Horváth János. — Egyleti mozgalmak: Vál. ülés 1883. június hó 11-én. — Könyvismertetés: „Fokozatos kör-aszaló. Szentgyörgyi Lajos. — Az aranka irtásról. — s. — Egyveleg. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések. —

A törzskönyvezésről.

II.*)

Ha a sertésnyáját akarjuk törzskönyvezní, legalább két jegyzéket kell vezetni. Egyik a „bugási, malaczozási és malacz-jegyzék“ könyvalakjában; másik pedig a „tenyészállatok-jegyzéke“, minden egyes tenyészállat számára külön iven. Ott, a hol pontosabban akarnak eljárni és több részletre, mozzanatra kiterjeszkednek, külön „bugási és malaczozási-jegyzék“ vezetetik és a „malacz-jegyzék“ ismét külön ivekre jön.

Az egyesített „bugási-, malaczozási- és malacz-jegyzék“-re nagy iv papiroost veszünk, mert a sok rovatot nagyon összeszorítani nem jó, zavarhatja a munkát és azt okozhatja, hogy kihagyunk olyasmit, a mi följegyzendő. A mint említettem könyvalakjában vezetjük ezt a jegyzéket: azaz előbb a szükséges számban összekötjük az íveket, azután a nyitott könyv jobb és bal lapjára a következő rovatokat csináljuk (hogy melyik rovatot milyen nagyra szabjuk, az magamagát diktálja.)

A bal lapra jönek a bugásra és malaczozásra vonatkozó adatok:

- 1) rovat, folyó szám;
- 2) „ a kocza száma, család és egyén szám;

- 3) rovat, a kan száma, család és egyén szám;
- 4) „ a bugás megtörtént, hó és nap;
- 5) „ a malaczozás váratik, hó és nap;
- 6) „ megmalacozott, hó és nap;
- 7) „ a malaczkok száma, kocza és kan;
- 8) „ „Jegyzetek“, a malaczozást érdeklően; ide jegyezzük, ha netalán elvetett a kocza, ha megfordult, ha fölfalta a malaczkokat mindjárt az ellés után, ha nehezen szült stb.

A jobb lapra jönek folytatólag a malaczkokat érdeklő többi rovatok:

- 9) rovat, a malaczkok közül elpusztult, kan-kocza (mikor, mely bajban stb.);
- 10) rovat, a malaczkok közül eladatott, kan-kocza (mikor, kinek, ára, mire? tenyésztésre);
- 11) rovat, a malaczkok közül tenyésztésre besoroztatott kan-kocza (mikor? mely szám alatt stb.);
- 12) rovat „Jegyzetek“ a malaczkok alakulását, fejlődését, betegségeit stb. érdeklők.

Ezen jegyzékbe vezetnek a koczák mebugás sorjában olyan formán, hogy mindeniknek egy elegendő széles p. o. tenyérnyi helyet hagyunk, azaz vonalat húzunk az összes rovatokon keresztül. Ott, a hol csak egy kan vagyon és a bugás nem kézből történik, csak a bugatás kezdetét és végét vezetjük be.

Látni való dolog, miszerint több kannal dolgozva a koczákat csoportokra kell osztani, különben nem tudhatjuk, hogy melyik bugolt; a kondásnak a szavára én nem sokat adok és nem lehet abban megbizni, mivelhogy igen könnyen összetévesztheti vagy a kant vagy a koczát. Ha azonban a csoportokra osztással járó különlegeltetés költségeit nem viselhetjük, akkor legalább azt tegyük meg, hogy fölváltva csak egy kant bocsásunk a nyájba vagy — a mi helyesebb lenne — reggel a kihajtás előtt csapjuk össze a csoportokat bizonyos időre és azután ismét különítsük el a kantól a koczákat. Általánosan tudva

*) Lásd az Erdélyi Gazda 23-ik számában.

van, hogy a csoportos bugatásnál — tehát csak egy kan jár koczáival, — de még inkább a kézbéli bugatásnál, a termékenyítés biztosabb, a kan jobb erőben marad és több koczára alkalmazható; ezek mind olyan előnyök, melyek az illető — a szabad bugatásnál bizonyára valamivel költségesebb — eljárásokat nagyon ajánlják.

A „tenyészállatok“ jegyzékeit külön íveken annyi példányban készítjük, a hány törzskönyvezendő tenyészállatunk van. Az ívek külfelén a cím alatt („tenyészállatok-jegyzéke“) jön a „folyó szám“ és hogy melyik számú tenyészállatról szól. A folyó szám el is maradhat; azonban mivel az utánnézést könnyíti — különösen a későbbi időkben — jó el nem hagyni. A rovatok következők (még pedig nem felül, hanem oldalt kikezdve, tehát vízszintesen huzva a rovatvonalakat.)

- 1) rovat, a kocza született és tenyésztésre besoroltatott;
- 2) „ „ „ apja és anyja;
- 3) „ „ „ leírása;
- 4) „ „ „ malacozott; itt alrovatok gyanánt jönnek:

- 1) alrovat, mikor;
- 2) „ „ „ hányat, kant és koczá;
- 3) „ „ „ tenyésztésre besoroltatott (t. i. a malacok közül) kan . . . számmal és kocza . . . számmal.

5) rovat, a kocza eladatott, (kinek, mikor, ára, mely czélra? tenyésztésre vagy hizlalásra.)

6) rovat, a kocza hizlaltatott (mivel, hány hétig, mely élősulyt ért el, menyiért adatott el? stb.);

7) rovat, a kocza elpusztult (mikor, mely bajban stb.)

A 4. rovatot illetőleg megjegyzem, hogy ezt alrovataival (a kocza malacozott, mikor, hányat, ezek közül tenyésztésre besoroltatott . . . számmal) p. o. hat függélyes vonallal hét részre osztjuk és így hétszeri malacozás eredményét vezethetjük be. Ha részletesebbek akarunk lenni, mindenik malacozás fölé az apát is oda jegyezhetjük. Ezt azonban a bugási stb. jegyzékből kiolvashatjuk és így a mondott rovat nem épen szükséges s csak az átnézetet egyszerűsíti.

A 8. rovat kellő terjedelemmel „Jegyzetek“ számára készítteik; ide azután bevezetjük mindazt, mit a koczaról tudni szükséges és hasznos.

A kanok számára ugyanilyen jegyzéket készítünk, a felesleges rovatok kihagyásával.

* * *

Ime ennyiben áll a sertések törzskönyvezése! De talán nem lesz hiába való, ha még megemlítek némely dolgokat.

A tenyészállatok leírására ugyanis nagy gondot kell fordítani és a mennyire lehet pontos méréseket tegyünk. Így az élősúly, a magasság (a földtől a marig), a törzs mélysége (a martól a szügy legalsó pontjáig), a törzs hossza (a válszögtől az ülgumóig), a mell körmérete a vállak mögött — olyan méretek, a melyekre okvetlenül szükségünk van; jó lesz ezen méréseket legalább kétszer eszközölni és bevezetni; t. i. a tenyésztésre való besorozáskor és akkor, midőn az illető tenyészállat már teljesen kifejlődött.

A tenyészállatok leírásánál továbbá ki kell terjeszkedni mindazon testrészekre, tulajdonságokra, a melyek a termelés tekintetéből, a takarmányozást és ápolást illetőleg fontosak. Egy épen előttem álló koczá példál, következőleg írok le:

a fej nagy, hosszú órral és keskeny állkapcsokkal, a fülek nagyok és lelognak;

a nyak rövid és elég széles;

a mar kiemelkedő és éles, mögötte a hát egyenes, de nem széles; az ágyék igen hosszú; a far szépen egyenes, azonban nem elég hosszú és nem elég széles; az oldalak a vállak mögött beesve vannak; a has lecsüngő, a mellkas nem elég mély;

a melső lábak úgy mint a hátsók jól, szélesen állanak, erős csontokkal; a száraz kissé hosszúak;

a szőrözet tömött, göndör, a nyakon a marig erős sertetarajt képez; a csontváz erőteljes;

a szín sárgás-fehér. —

A tenyészállatok megszámozását következőképpen eszközölöm. A koczák, melyekkel a törzskönyvezést elkezdtem, a fülbe — folyószámban — a családszámot kapják p. o. 1—50. Malacozás után, az elválasztás közeledtével a malacok is megszámoztatnak és kapják a jobb fülbe anyjuk számát — családszám; — elválasztáskor mustrálok és a megtartott kocza-malacok a bal fülbe lesznek megjegyezve az egyén számmal. P. o. a 3. számú koczától megtartok 4 drb. kocza-malacot, akkor 1—4 lesznek megszámozva és tört alakban bejegyezve $\frac{3}{1} - \frac{3}{2} - \frac{3}{4}$. Két év múlva már a $\frac{3}{2}$ számú kocza is megmalacozott, de a 3 számú is még megvan és malaczaiból szintén megtartunk; ezen esetben megnézzük, hogy a 3 családszámmal melyik a legmagassabb egyén számú állat a nyájban: legyen például $\frac{3}{5}$, ekkor a 3 számú kocza megtartott malacjai kapják a $\frac{3}{6}$ és $\frac{3}{7}$ számot (ha kettőt tartunk meg) a $\frac{3}{2}$ számú koczáé pedig $\frac{3}{8}$ stb. számot. Egy szóval a 3 családban, az egyén-számmal megkülönböztetjük az egyes koczákat.

Ha idegen helyről vásárolunk koczá, akkor egy új számmal, új családot alapítunk.

Nagy nyájokban természetesen csak a pepinéria lesz egyéneként törzskönyvezve; a tenyészállatok vagy legalább a kanok csak innét kerülnek ki és így rokontenyésztés elkerülhető.

Kisebb tenyésztésben jó lesz a koczákat legalább két csoportba osztani és ekkor akként megkülönböztetni, hogy az egyik csoportnál a család-szám terjed 1—25, a másiknál 25—50; azután az 1—25 család-számú koczákra csak a 25—50 családszámú kanokat bocsássunk és viszont. Ilyen formán az össze rokonosodás még hosszú idő múlva sem következik be; tudniillik ha féltékenyen tartozkodva minden idegen vér bekeverésétől, nem akartunk más helyről vásárolni tenyészállatokat.

Dr. Szentkirályi Ákos,

A rajkészítés új módja.

A rajozást illetően, a múlt esztendő országsszerre sanyaru volt; hogy miért? annak fejtegetésébe itt nem kívánok bocsátkozni.

Elég az hozzá, hogy a mint másnak nem rajzottak méhei, úgy az anyémeek sem; bár az anyabölcsök — mondhatnám — halomra állottak a lépek szélein. Ezen anyabölcsök megpetézését szorgalmasan vizsgáltam minden harmadik napon, mig nem egyszer bele is fáradtam. Segíteni kell a bajon — gondolám, — de hogyan? A rajkészítés mestersége a jeienleg ismert és a méhészeti kátéban leirt mód szerint igen fáradságos; sőt veszedelmes is lehet. Segédeszközhöz kell nyulnom.

Rajkészítésre pedig azon ok vezetett, hogy a méhek ott-hon ültek és ették a begyűjtött mézet. A határ le lévén kaszálvá, újabb virágzásig még sok volt; mert itten (Debreczen vidékén) aratás után a tarlós földeken nagy mennyiségű tisztes fű terem, a mire számítottam; illetőleg bizton hittem, hogy akkor méheim megszedik magokat s az oly kasok, melyek nem rajoztak, nem tudják elhelyezni azon rengetek mézet, miután nagy erővel birnak s a kast egy hét alatt teljesen megtöltik.

Ezen jóslatom be is teljesedett. Hivatkozom az itteni méhészekre.

Hogy tehát a méhesaládok evő-közönségét megapasszam s esetleg, ha egyebet nem, de legalább a nyakat nyerjek: három sövénykasból műrajt készítettem; még pedig — tudtom szerint — mások által eddigelé nem gyakorolt módon.

Ezen rajkészítési módot bátran elnevezhetnők: „műrajkészítésnek egy kerettel“ (értsd egy keret petézett léppel).

Megköveteltetik azonban, hogy ennek keresztülvitelére rendelkezék a méhes-gazda átmeneti méhkassal is; továbbá Dzirzon-féle kasból kell, hogy kölcsönözze az illető petézett lépet. Ha nem rendelkeznek ily keretes fiasítással, pénzért is vegyen olyanoktól, kiknek ilyen kassok van.

Az eljárást itt következőkép hajtottam végre:

Elővettem egy átmeneti kast és azt megtisztítván, Dzirzon-féle kasomból egy keret fiasításos és petés lépet helyeztem belé, annyi méhbogárral, a mennyi rajta volt; de különös tekintettel arra, hogy az anya ne legyen ezen lépen.

Igy hát anyátlanul lett áthelyezve. Ezen keret után még 5 darab üreslépü keretet és helypótlóul 4 lépkezdésest helyeztem. Ajtaját letapasztva kieseréltem egy rajzandó kasssal. A kas kieserélése pedig, napfényes időben, déli 11 és 12 óra között történt, midőn legtöbb méh volt lakától távol.

Arra különös tekintettel voltam, hogy a kas szája a legnagyobb pontossággal megfeleljen az előbbi kas szája irányának.

Hogy pedig a kas felállítását meglehetősen eltaláltam, bizonyította azon körülmény, hogy a hazatérő méhek egy részö egyenesen belecsapodott.

Miután pedig sövénykas helyére átmenetit tettem, melynek tetején levő fiokja messziről sejteti a méhekkal, hogy lakukon változás történt, hogy hosszas tájékozó repülést ne tartsanak: ugyanazon takaróval, mely anya-kasukon volt, letakartam.

Azonban a betoduló népből némelyik a tolongók közé vissza repült; az volt a legszerencsésebb, melyik a kaliczkába behatolt.

Mindazonáltal a levegőt valósággal rajzözn lepte el, a mi azért is történhetett, mert három kast egymás mellett, egyszerre cseréltem ki.

E zürzavar déltől estig tartott. Sok bogár a kas oldalára szállott, hol megpihenvén, újból felrepült. A nap hanyatlásával jobban-jobban takaródtak be, mig a setét kényszeríté a bevonulásra.

A három anyakast pedig, a kert különböző részeiben helyeztem el fák alá s tetejükben más színü fedelet is alkalmaztam.

Ez történt 1882 julius 10-én.

Ezután rövid idő mulva el kellett távozznom, s műrajimat september derekáig nem gondolhattam.

Visszatérve azt tapasztaltam, hogy két ily módon készített műraj, fiasítással és elegendő mézzel bir; a harmadik anyátlan bár, de 3 keretre becsülhető mézet gyűjtött. Anyátlan lévén, mindea hosszadalmas fontolgtatás nélkül kétfelé osztottam s műrajtársaikkal egyesítettem.

Ily formán tehát mégis nyertem két olyan műrajt, melyek mindenike 10—10 keret mézzel volt beteleltetve.

Ha pedig egy-egy keret mézet — mert fiasítás is volt közte — csak egy kióra is becsülünk: rajaim a jó rajok közé sorozhatók.

Hogy a harmadik meganyátlanodott, annak okát egyedül távollétemnek tulajdonitom.

Azt hiszik talán többen, hogy ezen műtét vagy a lehetlenséggel határos, vagy véghetetlen veszedelmes; hogy megvitatas tárgyát képezheti sok helyen, azt elhiszem; de mielőtt a mások véleményadását lehetnék szerencsés olvasni, szabadjon ez alkalommal saját nézetemet mondani el:

Mi fog történni az átmeneti kaptárban akkor, ha valamely anya-kas helyére tétetik egy keret anyátlan, de fiasításos és petés lép?

A keret a leirt módon több üres és lépes kerettel helyezettvén el, a mezőről haza jövő méhek virággal és mézzel meg-
rakodva fognak az ismeretlen kasba bebujni.

Már pedig tudjuk azt, hogy a virágos bogarakat bármely méhesalád ép úgy elfogadja, mint az ellenség a fehér jelvényes szökevényeket. Ezeknek tehát nem kell életök megmeneteléséért könyörögni.

A bogarak azon része, mely jó előre, már messziről, felismeri a kast idegennek: a levegöben tájékozó röpkedést fog folytatni mindaddig, mig megunja; végtére is az anyakas helyére felállított idegen kaptárba kényszerül belemenni.

Ha pedig egyszer a kaptárba belejutott és az est ott érte: egyszaguvá váiik a többivel.

Egy éjet ott töltvén, bár szerencsétlennek érzi magát, mert anyját keresvén, nem leli; de más oldalról újból szerencsés, mert a fiatal petékre is rábukkan.

A kerettel áthelyezett méhek már kezdetben rájöttek anyátlan voltukra; azok is sírnak, ezek is sírnak; míg végtére — hogy úgy fejezzem ki — talán tanácsot ülnek.

Igy az egész háznak tudomására jut, hogy szerencsétlenségük közepette lehet annyi remény, hogy a további társas életet egy királyné uralma alatt fenntarthatják: mert hisz ott a fiatal petesor, majd nevelnek abból.

Egy hosszú éjszaka átsíránkozása alatt határoznak és döntenek.

Megkezdik tehát a sejtek kibővítését; anyasejteké alakítván. Mihelyest az anyasejtek alakjait tappinthatják s meggyőződést szereznek, hogy a veszedelem el van háritva, a rendes hordás megkezdetik. Mig ezen keret fiasítás kikelne: erejökhez és a mézi dényhez képest, a többi lépeket mézzel töltik meg.

Kikelvén a fiatal anya: elfoglalja az ő birodalmát s párosodván, megmenti népét a végveszedelemtől.

Miután pedig ijedtökben több anyát nevelnek: attól legkevésbbé sem tarthatni, hogy rajzás útján megoszlanak, mert a megtermékenyedés után a felesleges anyákat még bölcsőkben megölik s kihurcolják.

Szabadjon továbbá hivatkoznom arra, hogy ezen műtétet egy tiszt társam és annak szomszédja, egy tanító jelenlétében hajtottam végbe s így távolítsa el minden tisztelt olvasó magától azon félelmet, hogy hírnévszerzési viselkedéséből kivántam világgá bocsátani tapasztalatomat.

Ne aggaszson senkit azon félelem, hogy az ily módon megosalt zavargó méhek, a többi kasokra ellenséges befolyással lennének; mert hisz előbb említém, hogy a virággal hazatérő bogarakat befogadja ellenvetés nélkül minden méhcsalád; különben is mindkét fél anyátlan méhek nem bántják egymást.

Ha pedig bárki aggodalmasan nézne elébe ezen eljárásnak: nyugtassa meg azon tudat, hogy az ily módon készített rajzásnál, vesszen el bár a rajnak egy harmada; nyerni fog vele egy anyát s ha két ilyen módon nyert anyát nyerend: egyesítse őket betelepítésre s nyeresége lesz: egy jó méhcsalád. Lám én háromból alkottam kettőt s ha egyenként csak 3 firta becsüljük, meggyőződésem, hogy kétszer három forint áru bogarat nem vesztettem a rajkészítésnél; mert semmit sem vesztettem.

Melegen ajánlom, tegyen bárki kísérletet s csak a kísérlet után mondjon eljárásom felett véleményes ítéletet.

Ezen rajok július 10-én készítettvén, sem koraiaknak, sem idejebelieknek, hanem inkább későbbieknek mondhatók.

Hogy pedig valaki sikeresebben bánhasson el az ily fajta rajkészítéssel: tanácsos, hogy az ákáczirágzás ideje alatt hajtsa azt végre; oly kasokkal, melyekben a raj már any-

nyira készen van, hogy az elvett bogarak egy rajt bátran ki-
tehetnek.

Ily módon az anyátlanul készített raj, anyanevelésre van utalva s hozzá még azon haszon is járul, hogy a berakott üres lépekbe, az ákáczból annyi méz gyűjtetik be, hogy a fiatal anya megtermékenyedése alkalmára, a fiasításhoz szükséges mézkészleten felül is maradjon.

Az anyakásban a rajzás késedelmet szenvedhet; az ily anyakastól a második raj természetes rajzás útján veendő el s a másodraj elvétele után azonnal megmetszendő, két anyaház hagyandó.

A Dzirzon-féle kasokkal való rajkészítésről szintén leendő még elmondani valóm.

Ezen rajkészítés tárgyalni fogja: mily erejű népcsaládból hány raj vetessék el? Továbbá: lehet-e több rajt egyszerre elvenni? és hogyan? Az eddig ismert módoktól ez is különbözik.

Debreczen.

Horváth János.

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1883. június hó 11-én.

Tartatott alelnök Szabó József elnöklete alatt, jelen voltak: Filep Sámuel, Girsik János, Mózsza Sámuel, Reich Albert, Szenkovich Márton, jegyezte Dr. Hintz György.

94. Bemutattatik a f. é. május 7-én tartott vál. gyűlés hitelesített jegyzőkönyve — szolgál tudásul.

95. Örvastatik a ministeriumnak 22,433. sz. a. Reich Albert áll. áttartójs tiszteletbeli választmányi taggá lett megválasztásának helyesítő tudomásul vételéről szóló leirata — szolgál tudásul.

96. Bemutattatik a ministerium által f. é. 23,075. sz. leirata mellett beküldött jelentés az állami gazdasági intézetek működéséről — könyvtárra tétetni határozattik.

97. Olvastatik a nmltsgu ministeriumnak 24,191. sz. a. leirata, melyben mezei kézi munka igénybe vétele s annak felosztása tárgyában az egylet közvetítését kéri — tudásul vétetik s esetleges felszólítás vagy ide beérkező felhívásra készséggel szolgáland ig. választmány a kellő utasításokkal a folyamodóknak.

98. A nmltgu ministerium beküldi a késő fagyok által szenvedett szőlők kezeléséről szóló utasítását — noha ezen utasítás a f. évre már elkésett, mindazonáltal annak, bár kivonatilag, a lapban közlése elrendeltetik.

99. Bemutattatik a nmlt. ministeriumnak mult évi 19,557. sz. alatt a Tortrix pilleriana és Rhyachitis hetuleti szőlő pusztító rovarok kiirtása iránti rendeletének másolata — szolgál tudásul s a lapban közlendő.

100. Bemutattatik az ausztriai légszesz világítási részvény-társaság felhívása légszesz-gőzgépeinek alkalmazása és vásárlása tárgyában — a lapban kivonatilag közlendő.

101. Olvastatik a zemplénmegyei g. egylet átirata gazdasági leszámoló bank ügyében — szolgál tudásul.

102. Bemutatják a borászati min. biztos által szerkesztett jelentés a központi pincze működéséről — levéltárra tétetni határoztatik.

103. Az állatkiállítási sz. oszt. rendező bizottsága bemutatja f. é. május 15-én tartott gyűlésének jegyzőkönyvét — szolgál tudásul.

104. Szamosvölgyi vasut-társaság a f. é. kiállításra kért szállítási kedvezményt megadta s arról értesítvén egyleti ig. válaszmányát, a kért igazolványokat is megküldi — örvendetes tudomásul köszönettel vétetik; a megadásról rövid uton értesítendő az állatkiállítási sz. o. rendező bizottsága.

105. Boér Sándor betérjeszti az ascurazióni generali m. évi zárszámadását — szolgál tudásul.

106. A lótenyésztési részv. társaság betérjeszti m. évi (1882.) mérlegét, mely szerint mult évben 191 frt veszteséget mutat fel — szolgál tudásul.

107. Bemutatják Szabó György építész költségvetése és tervrajza a köztelki kertészlak biztosítása érdekében szükségessé vált védfal építéséről, mely szerint ezen építkezés 386 frt 37 krban előirányoztatott. — Ezen terv és költségvetés alapján a védfal felépítésére árlejtés megtartása határoztatik; melyre az ismeretesebb és megbízható kisebb építészek meghívandók, — a foganatosítónál megbizatik feljhatalmulag az elnökség.

108. Egyleti pénztárnok bemutatja a hátraléki bizottság által összeállított kimutatást a beperesítendő hátralékosokról — tudomásul vétetvén, a kimutatás egyik példánya az egyleti ügyvédnek átadatik, a hátralékosok beperesítése végett.

109. Olvastatik Villási Pál felhívása a Hamburgi gyümölcskiállítás tárgyában, melynek részvétel általi támogatására és hazarészünk gyümölcsfajainak kiállítására hívja fel egyletünket. — Miután az idén Enyeden vándorgyűlés lesz, a melyen szintén lesz gyümölcs-kiállítás, s mivel továbbá első határozat hozott, hogy 1886. végéig egyletünk nem veend részt kiállításokban — Villási ur kívánságát egyletünk nem teljesítheti. Hogy azomban egyes termelők figyelme felhívassék ezen kiállításra: Villási ur felhívása a lapban közlendő lesz. Villási ur ezen határozatról értesítendő.

110. A kassai m. kir. gazdasági tanintézet beküldötte 1882/83. tanévi értesítőjét — könyvtárra teendő.

111. Olvastatik az országos gazdasági egyesület felhívása a magyarországi állattenyésztési kalauz ügyében — tudomásul szolgál, kivonatilag közlendő a lapban s esetlegesen beérkező adatok beküldendők lesznek.

112. Az államvasutak igazgatóságának értesítése bemutatják, az állatkiállítás alkalmára kért vasuti kedvezmény megadásáról — örvendetes tudomásul szolgál, közlendő az állatkiállítás sz. o. rendező bizottságával.

113. Elnök jelenti, hogy a nagy-utcza szőlőskerti köztelken levő vinczelléri laképület nem érdemes a renovációra, annyira rozzant és rombolt állapotban van. Indítványozza, hogy jövő oktobertől kezdve a vinczellérnek lakbér adassék — tu-

domásul vétetvén jelentése, elvileg elfogadtatik s megbizatik egyleti titkár, hogy e tárgyban a továbbiakra nézt annak idejében előterjesztést tegyen.

114. Elnök jelenti, hogy gr. Mikes Miklós ur hajlandó a jelenleg birt irodai helyiséget egyletünknek továbbra is 3 évre 3 havi felmondással bérben meghagyni — évenkénti 300 frt bér összegért, kötelezvén magát az ablakok megnagyobbítására, a rostélyek levételére, új ablakrámak es egész üvegablakok, valamint spalettáblák saját költségén csináltatására — ajánlata elfogadtatik, egyleti ügyvéd felkéréndő a szerződés megkötésére.

116. Reich Albert tiszt. vál. tag indítványozza, miszerint kéressék fel a nmltg. minister ur, hogy ragályos betegségben szenvedő állatok számára külön istálló felállítására a törvényhatóságokat rendeleti uton felhívja s azoknak berendezését hivatalos uton sürgősen elrendelje — tekintve az indítvány érdekességét s szükséges voltát, ig. válaszmány azt magáévá teszi s elhatározza az ily értelemben teendő felterjesztést.

117. Jelen jegyzőkönyv hitelesítésére felkérnek — mint jegyzőkönyvi hitelesítők: Girsik János, Mósa Sámuel és Szenkovich Márton tagtársak.

Hitelesítik:	Szabó József,
Girsik János,	egyleti alelnök.
Mósa Samu,	Dr. Hintz György,
Szenkovich Márton.	helyettes titkár.

KÖNYVISMERTETÉS.

„Fokozatos kör-aszaló“. Meisner-féle légfűtéssel saját találmánya egy példányának leírásával, színezett nagy tervrajzával és az aszalás általános-elemező leírásával együtt, földbirtokosok, gazdák, erdészek, kertészek, gyümölcs és szőlőtermelők, kivált gyümölcs kereskedők számára írta Ujsághy Zsigmond m. kir. kataszteri erdő becslési felügyelő. Magyar vagy német kiadásban a szerzőnél Temesvárt egy példány ára 1 frt postai utánvétellel 1 frt 20 kr.

A műnek angol, francia, olasz, szerb és román nyelvre fordítására, akár a magyar vagy a német példányból fordítók kerestetnek.

Nem ismeretlen e lapok tisztelt olvasói előtt a különböző gyümölcs aszalók dolga. Voltak már itt is bemutatva, idő folytan czélszerűbbnél-czélszerűbbek? Mindazonáltal szükségesnek látjuk most ez új vívmányt tüntetni föl, főnőbb jelzetben.

A mű 40 rövid lapon oly sokat mondólag értekezik az ide vágó dolgokról, miszerint figyelmen kívül hagyni valóságos hiba lenne; szölván „bevezetésében“ gyümölcsstermelésünkről és annak értékesítéséről általánosságban. Elmondja, hogy miből áll az aszalás? Szól az aszalókról általában s végül leírja „fokozatos kör-aszalóját“, mellyel 30 nap alatt 1843 hektoliter szilvát aszalhatni meg.

Hogy e mű a maga érdeme szerint lenne megismerhető, nagyon hosszúra kellene nyujtanunk „ismertetésünket“, minthogy azonban a térhiány köt, de másfelől hisszük is, hogy az érdeklődők magát a munkát igyekeznek birtokukba keriten

s ennél fogva azt megismerni: nem elegendünk aprólékos taglalásába, ne hogy ez által csonkítást szenvedjen az egésznek becsé.

Annyit mindazonáltal ki kell jelentenünk, hogy a szóban levő egészen új rendszerre alapított gyümölcs- s különösen szilva-aszaló nem mindennapi találmány; de költséges voltánál fogva nem is könnyen hozzá férhető eszköz. S a mint nagytekintélyű szerzője is mondja oly sokba kerül, miszerint annak megszerzése, illetve előállítására szerzőjéhez hasonló vállalkozókat, t. i. nagy kiterjedésű gyümölcs- s szilva telepekkéll bíró tulajdonosokat, e nemű üzletvezetőket stb. kíván, fölül haladván az előállításához szükséges költségek összege az ezer frtot. Mely összeg azonban, a pártoláshoz képest jóval apadni fog.

Valóban oly dolgokat mond el szerző aszalójára nézve, melyek minden eddig megjelentekkel szemben rendkívüli előnnyel bírnak, mi felől hogy lapok tisztelt olvasói is tájékozást szerezhessenek, ismételtén ajánljuk a mű megszerzését s ebből folyólag a tömeges pártfogásolást, hogy ez által életre hivatassék egy oly eszköz, mellyel egyebeken kívül drága beszerzei szilvánk aszalványát világpiaczképessé tehessük s így magunknak szép évi jövedelmet biztosíthassunk.

Kolozsvárt.

Szentgyörgyi Lajos.

Az aranka irtásáról.

A tárgy fontosságától indítva, már ezelőtt másfél hónappal, lapunk 23-ik számában közöltünk, a fönnebbi czim alatt egy cikket.

Most a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterium 16,422-ik szám alatt, az ország valamennyi gazdasági-egyletéhez felhívást intézett az aranka országos irtása érdekében. E felhívás lényegesebb részei a következők:

„Tekintettel arra, hogy az aranka magvai a megtámadott herefélékről szél által és egyéb uton más, még egészséges heravetésekre is átvitotnek és e szerint azokra nézve is kártékonyok, kik akár egészséges heremag alkalmazása, akár az aranka folytonos irtása által azt vetéseiktől távol tartani igyekeznek:

„Minden gazda és község basson oda, illetőleg saját földjein intézkedjék az iránt, hogy az aranka a szántóföldeken, legelőkön, réteken, útszéleken, árokpártokon, vasuti és egyéb töltéseken a tulajdonosok, illetőleg a bérlők vagy hasznélvezők által kiirtassék: kiváltképpen erkölcsi kötelességévé teendő ez azon gazdáknak, kik luczernát vagy lóherát magnak és eladásra termelnek, miután ezek, ha a magot arankás területen termelik, arankamaggal vegyes lóhera vagy luczernamagot nyernek s ezzel tudva károsítják a vevőket.“

Az irtás módjára nézve utalhatjuk olvasóinkat idézett cikünkre, hol az kimerítőleg elő van adva. Mondhatni egyoldali biztos és csalhatatlan mód: a tüzzel való irtás. A kiégetésre használt szalmát — mondja a miniszteri felhívás — hogy tartósabban égjen czélszerű petroleummal megnedvesíteni; az alkalmazott szalmaréteg mintegy 30—40 centiméter vastag lehet.

Hogy a községi irtásoknak biztos sikere legyen, az aranka irtásával minden községben egy bizonyos egyént kell megbízni s neki szigoruan kötelességévé tenni, a talált arankafoltok irtását és folytonos fegyelemmel tartását. —s.

EGYVELEG.

* Gróf Széchenyi Pál, földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter az erdélyi részekben tett körútjából jun. 28-án este érkezett Kolozsról Kolozsvárra s kíséretével együtt a Hungáriába szállott. Kíséretében voltak: Bernolák S. és Máday Izidor osztálytanácsosok, Bedő Albert főerdő-tanácsos és dr. Tormai B. a budapesti állatgyógyintézet igazgatója. A miniszter ur június 29. délelőtt az indóháznál a közraktárakat nézte meg az igazgatóság kíséretében; azután a monostori gazdasági tanintézetbe kocsizott ki gr. Eszterházy főispán, Bernolák, Máday és Tormai urak kíséretében. Az intézetben Vöröss S. igazgató és az összes tanárikar fogadta a minisztert, ki apróra megtekintette az intézet minden helyiségét, az intézeti kertet, a rétöntözési és alagsövezési berendezést; végül pedig az intézeti növendékeknek, mint tűzoltóknak gyakorlatait nézte végig. Innen bejövén a városba, a felsőbb Kereskedelmi és női Ipariskolát látogatta meg, mindenütt elismerését fejezvé ki a tanintézetek czélszerű berendezése fölött. Azután betekintett a Demeter József főtéri üzletébe s ott az erdélyrészi házi-ipari készítmények gazdag raktárát nézte meg. — Visszatérve szállására, a Hungáriába, tisztelgő köldöttségeket fogadott, nevezetesen az Erdélyi Gazdasági Egyesületét br. Jósika S., a Kereskedelmi- és Iparkamaráét Sigmond Dezső alelnök, a megyéét a főispán, a városét a polgármester, végül az erdőigazgatóság és erdőfelügyelőség teljes személyzetét Girsik János osztálytanácsos igazgató vezetése mellett. Délután Gyaluban volt a szövőiskola megtekintésére a főispán és kísérete társaságában. Este aztán a gyorsvonaton kíséretével együtt elutazott Budapestre.

Üzleti szemle.

Gabona-árak.

Minimum és maximum: Budapest június 30. | Bécs június. 30.

Buza	9.85 — 10.65 frt	9.65 — 11.50 frt
Rizs	7.00 — 7.20 frt	7.90 — 8.60 frt
Árpa, takarmány	7.05 — 7.25 frt	— — — frt
Árpa, szeszűzésre	7.30 — 7.70 frt	— — — frt
Árpa, seres	— — — frt	— — — frt
Zab	6.30 — 6.70 frt	6.70 — 7.10 frt
Törökbuza	6.30 — 6.45 frt	6.75 — 7.95 frt

Budapesti márhavásár június 28-án. Összes felhajtás 2078 db. nagy és 2024 apró marha. Ebből eladatott 28 db. bika, 1044 db. ökör, 486 db. vágó tehén, 300 db. fejős tehén, 200 db. bival, 777 db. borju, — db. juh. Arak: b-ka darabonként 125—160 frt, ökör páronként 240—320 frt, vágó tehén páronként 180—260 frt, fejős tehén darabonként 90—170 frt, bival páronként 180—230 frt, borju darabonként 13—25 frt, bárány páronként — — frt, juh páronként — — frt. Húsarak 100 kilonként: ökörhús 57—59 frt, tehénhús 52—54 frt, borjuhús 12—25 frt, bivalhús 48—52 frt.

Bécsi marhavásár június 26-án. Összes felhajtás 2946 drb és pedig 1702 drb. magyar, 937 drb. lengyel és 370 drb. német fajta, melyből 2885 drb. ökör, 28 drb. tehén, 30 drb. bika és 3 db. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 58—65 frt, lengyel 60—64½ frt, német 60—65 frt, tehén 52—58 frt, bika 55—58 frt, bival 55 frt. Lábán darabonként 131—204 frtot fizettek.

Kőbányai sertésvásár június 29-én. (Az első magyar serteshizláló és kölcsönelőgező részvénytársaság jelentése.) Kissé emelkedett árak mellett bonyolódott le az e heti üzlet. A csökkenő zsír- és szalonna-árak és a csekélyebb kereslel e cikkekben, hézárattal az üzleti hangulatot lanyhitották.

Heti átlagárak: magyar vál. áru 260—300 kilogramm nehéz 58½—59½ krajczár, 220—260 kgr. nehezek 57—58 kr. Öreg 300 kilogramm tuli — — kr, vidéki sertés 55—57 kr. Transitóban: szerbiai 54½—57½ kr, romániai 54½—56½ kr, tuskés — kr tiszta kilogrammonkint. — Összes felhajtás: 9676 darab, összes elhajtás 8446 drb.

Bécsi sertésvásár június 26-án. Összes felhajtás 5914 drb. és pedig 1444 drb. nehéz, 1861 drb. középnehéz és 2609 drb. süldő; melyből 2873 drb. magyar, 2609 drb. orosz-

lengyel, 330 drb. szerb és 102 drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 51—53½ frt, középnehéz 47—50 frt, süldő 40—46 frt; szalonna és zsír 60—61 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

Uj puskamüves üzlet!

OSVÁTH PÁL

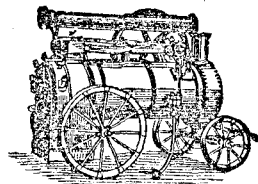
Kolozsvárt, hidutca 19. szám.

Ajánlja a n. é. vadászat-kedvelő közönség
(13.) figyelmébe 2-3.

PUSKAMÜVES

üzletét, hol mindennemű megrendelések nemkülönben átalakítások és javítások jutányos áron, felelősség mellett felvállaltatnak.

➔ Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek.

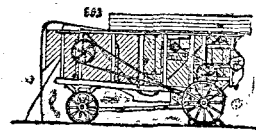

Ransomes, Head és Jefferies

FÖÜCYNÖKE

Grossmann J.

Budapesten.

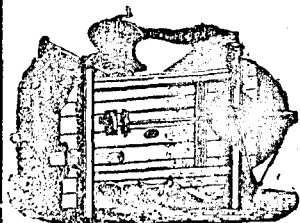

GROSSMANN ÉS RAUSCHENBACH

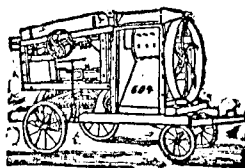
ELSO MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁRA

BUDAPESTEN.

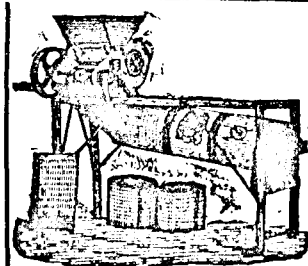
Szives megkeresésért vagy gyártelepünk meglátogatására tisztelettel felkéretik.

12

(6—6)

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Egy hectoliter						100 kilo		1 köb-	1 kilo	
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	lőrök-buza	széna	szalma	tüzifa	marhahús	
k r a j e z á r o k b a n												
Balászfalva	junius	28	550	470	425	—	250	400	—	—	250	40
Báofi-Hunyad	junius	26	700	600	500	—	200	500	—	—	160	40
Beszterce	junius	26	650	500	—	—	300	450	500	210	320	36
Brassó	junius	29	630	500	390	310	235	450	320	320	240	44
Csik-Szereda	junius	27	750	580	475	425	300	600	300	80	200	36
Deés*	junius	26	760	780	580	320	370	640	600	240	380	40
Déva*	junius	30	985	795	740	—	350	625	200	90	230	44
Dicső-Szent-Márton	junius	27	600	500	450	—	275	450	380	280	200	44
Erzébetváros	junius	30	650	500	450	—	300	450	300	180	250	44
Fogarás	junius	29	650	—	400	—	230	500	260	140	210	42
Gyula-Fehérvár	junius	30	650	550	500	—	300	450	250	—	245	46
Gyergyó-Szent-Miklós	junius	30	800	750	550	500	350	575	320	300	160	40
Hátszeg	junius	25	750	720	530	330	270	530	150	20	300	42
Kézdi-Vásárhely	junius	25	680	550	490	400	270	540	480	120	300	40
Kolozsvár	junius	28	695	—	476	—	210	435	400	190	300	48
Maros-Ludas	május	25	600	500	500	—	250	430	—	—	300	44
Maros-Vásárhely	junius	28	580	410	470	360	225	450	360	180	450	44
Medgyes	junius	28	610	550	460	—	285	435	220	110	235	40
Nagy-Enyed	junius	28	600	500	400	—	350	400	530	180	280	44
Nagy-Szeben	junius	26	610	490	480	—	250	480	300	220	300	44-46
Nagy-Várad	junius	26	715	590	495	365	230	465	420	250	350	52
Segesvár	junius	28	680	480	460	—	250	470	220	130	180	44
Sepsi-Szent-György	julius	2	660	580	480	280	220	460	300	180	200	44
Szamosujvár	julius	2	660	500	560	—	240	480	240	80	250	40
Szász-Régen	junius	28	535	385	485	—	255	450	380	150	250	40
Szász-Sebes	junius	28	700	600	500	—	325	450	180	150	240	44
Szászváros	junius	30	730	610	530	—	290	510	200	70	210	40
Székely-Udvarhely	junius	26	750	550	500	—	250	500	280	60	280	40
Szilágy-Somlyó	junius	29	620	505	490	—	210	435	300	150	300	40
Teke	junius	25	600	450	400	—	225	425	180	30	300	36
Torda	junius	23	600	400	450	350	225	420	100	15	450	44

A *-al jegyzett árak metermázsára vonatkoznak.

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjtáblája.

Árszabály tér szerint	1 1-3 1-6 1-12 1-18 1-26 1-30 1-36 1-40 1-52																			
	széri hirdetésnél bélyeggel együtt																			
	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr				
1/16 oldal teljes ára . . .	7	30	20	90	36	80	68	60	100	40	127	20	149	—	170	80	192	60	225	60
25% elengedés . . .	5	55	15	90	28	05	52	35	76	65	97	20	114	—	130	80	147	60	173	10
5/16 oldal teljes ára . . .	4	30	10	90	19	80	36	60	53	40	67	20	79	—	90	80	102	60	120	60
25% elengedés . . .	3	30	8	40	15	30	28	35	41	40	52	20	61	50	70	80	80	10	94	35
4/16 oldal teljes ára . . .	3	30	6	90	10	80	20	60	29	40	37	20	44	—	50	80	67	60	68	60
25% elengedés . . .	2	55	5	40	8	55	16	35	23	40	29	70	35	25	40	80	46	35	55	35
2/16 oldal teljes ára . . .	2	30	3	90	6	80	12	60	17	40	22	20	27	—	30	80	35	60	42	60
25% elengedés . . .	1	80	3	15	5	55	11	35	14	40	18	45	22	50	25	80	29	85	35	85
1/16 oldal teljes ára . . .	1	30	2	90	4	80	8	60	11	40	15	20	18	—	20	80	24	60	29	60
25% elengedés . . .	1	05	2	40	4	05	7	35	9	90	13	20	15	75	10	30	21	60	26	10

Mellékletek 100 darabonként 1 forint 50 krajával számíttanak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetszés szerint akárhányszor változtathatják.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői 25% vagyis egy negyedrészt

engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.

Nyomatott Gámán János örökösainél, közép-utca Minorita-épület.